

การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

The Special Education Administration in School

under Bangkok Metropolitan Administration

สมฤดี พลระวูทิไธมทัย

Somruedee Palavutitotai

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

Doctoral student in Educational Administration, Silpakorn University, Thailand

E-mail: Somruedee60252929@gmail.com

Received June 1, 2022; Revised August 25, 2022; Accepted August 25, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้เทคนิคการวิจัยขนาดแบบ EDFA รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 21 คน คัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ คือ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดนโยบายควรให้ผู้บริหารทุกระดับมีความรู้ เข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ โรงเรียนทุกแห่งบริการอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค มีส่วนงานเฉพาะการศึกษาพิเศษและกรอบอัตรากำลังครูเพียงพอ ส่งเสริมอาชีพ และจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษของกลุ่มเขต 2) ด้านการวางแผนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการวางแผนกลยุทธ์ ร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ครอบครัว นักสหวิชาชีพ และเครือข่ายทุกภาคส่วน 3) ด้านการบริหารงานวิชาการ มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดกิจกรรมตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ครูทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล นำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ สนับสนุนการวิจัยประเมินผลความก้าวหน้าเป็นรายบุคคล 4) ด้านการบริหารงานบุคคลสรรหาและคัดเลือกครูโดยร่วมมือกับสถาบันผลิตครู จัดสรรทุน และทำข้อตกลงบรรจุ การรักษาและพัฒนา ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ สร้างขวัญกำลังใจ และเน้นที่ผลการพัฒนาเด็กเป็นสำคัญ 5) ด้านการบริหารงานทั่วไปปรับปรุงสภาพแวดล้อม พัฒนาระบบข้อมูล ประชาสัมพันธ์ และจัดตั้งกองทุน 6) ด้านการบริหารงบประมาณ จัดสรรตามความจำเป็น และปฏิบัติแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นสำคัญ และ 7) ด้าน

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษายึดหลักทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; การบริหารการศึกษาพิเศษ; โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

The article aimed to study the special education administration in school under Bangkok Metropolitan Administration. The EDFR Prospective Research technique was used to collect the opinions of 21 experts using purposive sampling. The research tools were semi-structured interviews and questionnaires. Statistics for data analysis include median, mode, interquartile range, and data analysis.

The research results found that 1) Policy determination – Administrators at all levels should have knowledge and understanding about special education administration. All schools should provide equal and equitable services. There was a special education section and a framework for adequate teacher staffing. There was career promotion and the establishment of a special education center in the district. 2) Planning of schools under Bangkok – There should be collaborative strategic planning between schools, families, interprofessionals, and networks in all sectors. 3) Academic administration includes curriculum analysis – Activities were organized according to special needs. Teachers made individual education plans and individual lesson plans. Professional learning communities had been implemented. Individual research and progress evaluation were supported. 4) Personnel management, recruitment and selection of teachers in cooperation with teacher production institutes – Funds were allocated and agreements were made to accommodate the work. There was development and promotion of professional advancement. Morale was built and the focus was on child development results. 5) General Administration – The environment had been improved. There was database development, public relations and fund establishment. 6) Budget Management – Budgets were allocated as needed and performance-oriented practices were in place. 7) Arrangement of facilities – Media, services, and other educational assistance should be organized based on design principles for everyone to share Universal Design for Learning.

Keywords: Administration; Special Education Administration; School under Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี สร้างโอกาสการเข้าถึง การศึกษาอย่างมีคุณภาพ และการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ระบุว่ารัฐมีหน้าที่ในการลดความเหลื่อมล้ำและกำหนดสิทธิ เสรีภาพของปวงชนชาวไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ตามมาตรา 10 กล่าวถึง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือทพพลภาพ จัดให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้มีสิทธิได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความ ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา นอกจากนี้คำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมระบบสนับสนุนการเรียนการสอน พร้อมกับประสานความร่วมมือจาก ชุมชนหรือองค์กรวิชาชีพ

จากการรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย พบว่าจำนวนประชากรใน กรุงเทพมหานคร มีคนพิการที่จดทะเบียนคนพิการอยู่ในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 4.51 และมี สถานการณ์ของคนพิการจำนวนมากเพิ่มขึ้นทุกปี (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2562) กรุงเทพมหานครจึงได้จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560–2564) ขึ้นเพื่อกำหนดเป็นทิศทางในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของ หน่วยงานและเครือข่ายการบริการในพื้นที่กรุงเทพมหานครร่วมกัน

สภาพการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนจำนวน 437 โรงเรียนกระจายในพื้นที่ 50 สำนักงานเขต มีทั้งเด็กปกติทั่วไป และเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ และมีห้องการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเดียวกัน (สำนักการศึกษา, 2554) โดยโรงเรียนไม่สามารถเลือกรับนักเรียนเข้าเรียนได้ ทั้งนี้มีเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษทุกประเภท ทุกระดับความรุนแรง และทุกระดับชั้นเรียน แบ่งตามประเภทความพิการ ได้แก่ บกพร่องการเรียนรู้ ร้อยละ 37.22 บกพร่องทางสติปัญญา ร้อยละ 35.05 ออทิสติก ร้อยละ 13.00 บกพร่องทางอารมณ์/พฤติกรรม ร้อยละ 8.53 บกพร่องทางร่างกาย/สุขภาพ ร้อยละ 2.22 พิการ ช้ำซ้อน ร้อยละ 1.81 บกพร่องทางการได้ยิน ร้อยละ 1.13 บกพร่องทางการพูด/ภาษา ร้อยละ 0.86 บกพร่องทางการมองเห็น ร้อยละ 0.18 ซึ่งจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละโรงเรียนมีจำนวนไม่ เท่ากัน บางโรงเรียนมีทุกระดับชั้น หรือบางระดับชั้น และไม่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเลย แสดงว่า การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครหลายรูปแบบ หลายลักษณะ รวมทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับการเข้ามารับบริการทางการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในแต่ละปีอีกด้วย

ดังนั้นจึงไม่มีระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

บทความวิจัยนี้จึงนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร และแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครว่า ควรไปในทิศทางใดที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกันอย่างมีคุณภาพ ซึ่งจักได้นำไปใช้เป็นแนวทาง ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อทราบการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นกระบวนการบริหาร ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีการดำเนินการที่เป็นพหุวิธีการ

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนการจัดการศึกษาพิเศษ เทคนิคการ วิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครได้มีนโยบายสำหรับการจัดการเรียนรวม มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขต และโรงเรียนอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ให้นักเรียนทั้งหมดโดยไม่เลือกปฏิบัติว่าเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จัดการเรียนการสอนห้องเรียนปกติที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมอยู่ในห้องเรียนปกติได้ และเปิดสอนการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนรวม) และห้องเรียนการศึกษาพิเศษเรียนรวม แต่ไม่มีระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ชัดเจน โดยมีแนวทางการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ด้วยการนำกลยุทธ์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ FLASH Model (ศรียา นิยมธรรม, 2555) เป็นการพัฒนางานการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะโดยนำจิตวิทยานิยามมาเป็นตัวแปรสำคัญ การตอบสนองต่อการช่วยเหลือ Response to Intervention หรือเรียกกันว่า RtI (Doore et al., 2012) และแนวคิดการช่วยเหลือในการจัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือมีความเสี่ยง สำหรับเด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ปี (ชมลดา บุญกาญจน์, 2560)

ซึ่งจะต้องมีกระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดการองค์กร (Organizing) การอำนวยการ (Directing) การนำ (Leading) หรือการจูงใจผู้ปฏิบัติ (Motivation) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งมีแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงการสร้างชีวิต (SEAT Framework) (พิมพ์พรธน เทพสุเมธานนท์, 2555) รูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม SPISIR เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันในการพัฒนาศักยภาพคนพิการมีการทบทวนกฎหมาย นโยบายในการจัดการเรียนร่วมโดยคำนึงถึงกระบวนการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management: SBM) กรอบโครงสร้างชีวิต (Student, Environment, Activities, Tool: SEAR) กระบวนการบริหารคุณภาพ (Plan, Do, Check, Act: PDCA) รวมทั้งการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม นำมาวิเคราะห์และสร้างเป็นกรอบการดำเนินงาน (สมพร หวานเสรีจ, 2562) และแนวคิดการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในการสร้างความตระหนักแก่สาธารณชน การพัฒนากลไกในการบริหารจัดการหน่วยงานที่จัดการศึกษาพิเศษ การพัฒนาวิธีจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบผ่านสายงานปกติ การพัฒนาครู และการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาพิเศษ (ผดุง อารยะวิญญู, 2555)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนการจัดการศึกษาพิเศษ เป็นแนวคิดในการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ทั้งผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ การจัดการศึกษาพิเศษ มีการนิเทศ ติดตาม กำกับ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงพัฒนา และรายงานผลการดำเนินงาน (เมธี เศษฐวิสุต, 2558) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) การวางแผน (Planning) การจัดการองค์กร (Organizing) การส่งเสริมสนับสนุน (Supporting) การประสานงาน (Coordinating) การควบคุม (Controlling) และ การรายงานผล (Reporting) ด้านผลผลิต (Outputs) มาตรฐานการศึกษา ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมและการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้รับการดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนด้านงบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาอย่างเพียงพอ และเงื่อนไขภายนอก การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

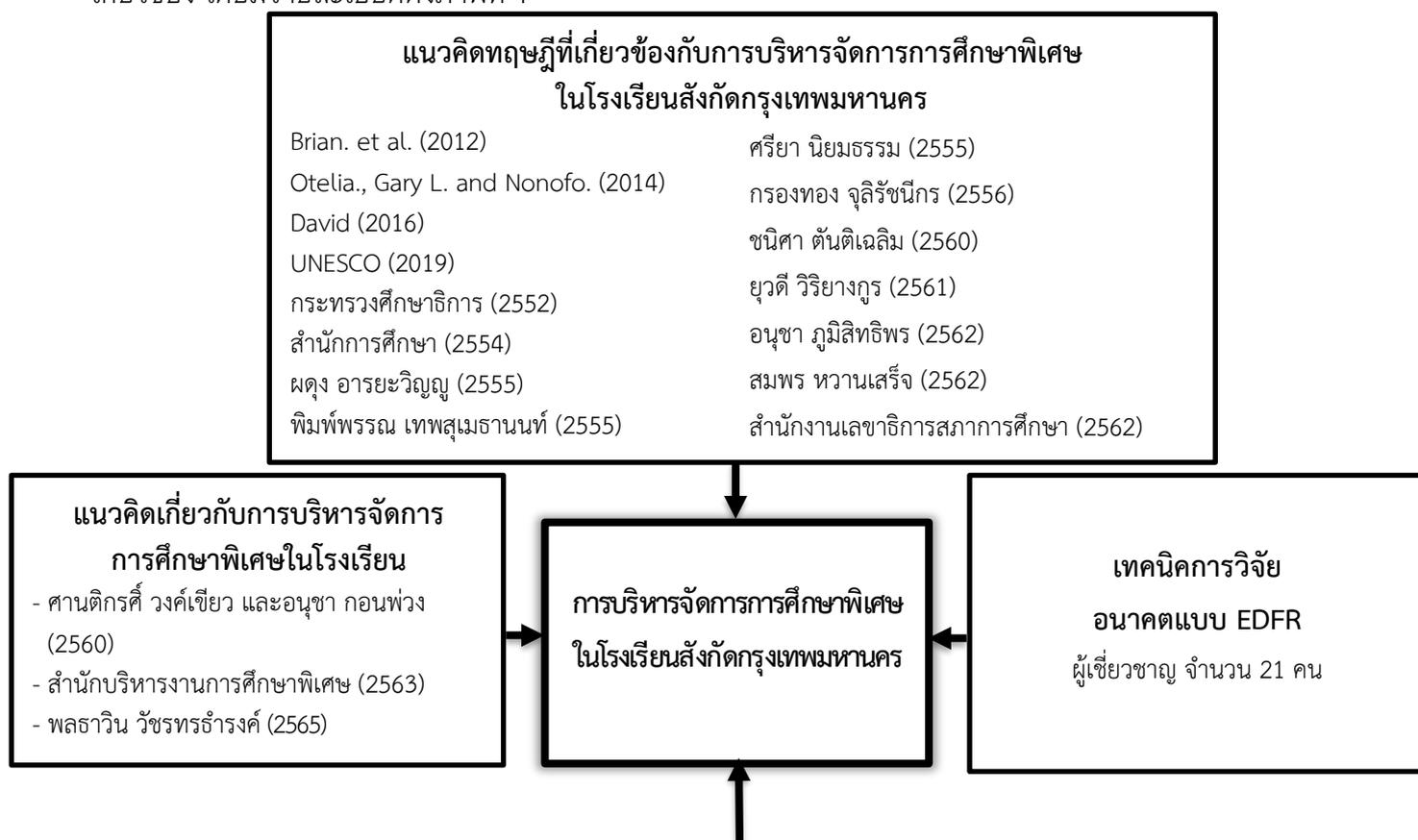
เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่พัฒนารูปแบบมาจากเทคนิคการวิจัยอนาคตสองเทคนิค คือ เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) และการวิจัย อี เอฟ อาร์ (Ethnographic Futures Research : EFR) โดยการผสมผสานทั้งสองเทคนิคให้มีความยืดหยุ่นในระเบียบวิธีวิจัยเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่หลากหลาย มีเป้าหมายอยู่ที่การสำรวจและศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้ หรือน่าจะเป็นของเรื่องที่ศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2562) ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์เพื่อหาทางทำให้แนวโน้มที่พึงประสงค์เกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็หาทางป้องกันหรือขจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไปด้วยการเริ่มลงมือทำตั้งแต่ปัจจุบัน โดยมีขั้นตอนตั้งแต่ การกำหนด

และเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เป็นการทำ EDFR รอบที่ 1 การสัมภาษณ์มีลักษณะและขั้นตอนคล้ายกับ อี เอฟ อาร์ แต่ อี ดี เอฟ อาร์ มีความยืดหยุ่นมากกว่า จากนั้นนำมาวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูล สร้างแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ เป็นการทำ EDFR รอบที่ 2 รอบที่ 3 จากนั้นนำมาเขียนอนาคตภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการ การบริหารจัดการ การศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนการจัดการศึกษาพิเศษ เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการวิเคราะห์กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือ จากนั้นได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแปลผลการวิจัย เพื่อทราบการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ แนวคิดตัวอย่างโรงเรียนการจัดการศึกษาพิเศษ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียน เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- Danielle Angelina (2013)	- Udie (2021)
- Williams (2015)	- Usang (2021)
- Kendra (2016)	- รัฐฉวีรณัฐ นามแก้ว (2557)
- Mwenya N. (2016)	- สุมาลี งามฤทธิ์ (2559)
- Patrice A. (2017)	- เอกชัย อ้ายม่าน (2559)
- Kevin J. (2018)	- เรื่องสิทธิ์ นามทอง (2560)
- Muhammad A., and Amina (2019)	- ภักธมัย เตียสะ (2560)
- Michael P. (2019)	- จุฬารัตน์ ใจแก้ว (2560)
- Chung-Hau, et al. (2019)	- สมจิต ไชยเชษฐ (2561)
- Christopher J., et al. (2019)	- ปกรณ์กิตติ ม่วงประสิทธิ์ (2561)
- Mudjito, and Murtadlo (2019)	- กนก ยนต์ชัย (2561)
- Shari E. (2020)	- สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา (2562)
- Kartika Eva and Sugito (2021)	- อรุชา สว่างโลก (2562)
	- จิตรพร แก้วพรม (2564)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้การวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะการศึกษาแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ตรวจสอบสภาพการณ์ ไม่มีการทดลอง (The One-Shot, Non-Experimental Case Study) เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน ที่ได้จากการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ใช้ในการทำ EDFR รอบที่ 1 เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน และแบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้ในการทำ EDFR รอบที่ 2 และรอบที่ 3 เพื่อสอบถามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาศึกษาแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมาวิเคราะห์กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือ จากนั้นได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

การทำ EDFR รอบที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารระดับนโยบายของกรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และกลุ่มที่ 3 นักวิชาการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ โดยได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตอบได้ตามความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เข้าด้วยกันกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่น

การทำ EDFR รอบที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการทำ EDFR รอบที่ 1 จำนวน 21 คน มาพัฒนาและสร้างเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 2 จากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อพิจารณาหาความเป็นไปได้และความสอดคล้องและความคิดเห็นที่เป็นเอกฉันท์ (Consensus) โดยพิจารณาค่ามัธยฐานที่มากกว่า 3.50 ขึ้นไป ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม มีค่าไม่เกิน 1.00 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 ของแต่ละข้อคำถาม

การทำ EDFR รอบที่ 3 หากผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้อง ให้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 3 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม โดยใช้แบบสอบถามฉบับเดียวกันกับการทำ EDFR รอบที่ 2 แต่มีการเพิ่มค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อคำถามที่วิเคราะห์ได้จากการทำ EDFR รอบที่ 2 พร้อมทั้งแสดงเครื่องหมายคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ที่ตอบในการทำ EDFR รอบที่ 2 ลงในแบบสอบถามสำหรับการทำ EDFR รอบที่ 3 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทราบความคิดเห็นของตนเองและกลุ่มที่ตอบแบบสอบถามไว้ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ยืนยันคำตอบเดิมหรืออาจเปลี่ยนความคิดเห็นใหม่ ถ้าหากต้องการยืนยันคำตอบเดิมแต่เป็นคำตอบที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ต้องให้เหตุผลประกอบ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ในการทำ EDFR รอบที่ 3 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อคำถามใหม่ เพื่อวิเคราะห์และแปลผลการวิจัย เพื่อทราบการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร หากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องที่เป็นฉันทามติ (Consensus) ทุกข้อคำถาม ไม่ต้องดำเนินการทำ EDFR รอบที่ 3 ต่อไป

ผลการวิจัย

จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR พบแนวโน้มความเป็นไปได้และมีความสอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นฉันทามติ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

ด้านการกำหนดนโยบายควรให้ผู้บริหารทุกระดับของกรุงเทพมหานครมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทุกแห่งสามารถให้บริการกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค จัดโครงสร้างองค์กรให้มีส่วนงานบริหารการศึกษาพิเศษเป็นการเฉพาะ จัดสรรกรอบอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษให้เหมาะสมและเพียงพอ ส่งเสริมการศึกษาเพื่ออาชีพ และจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษประจำกลุ่มเขต

ด้านการวางแผนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครควรมีการวางแผนกลยุทธ์ กำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน จัดเตรียมให้เด็กทุกคนสามารถเรียนรวมกัน ระดมสมองแบบรวมพลังความร่วมมือกันของโรงเรียน ครอบครัว และนักสหวิชาชีพ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน และกำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ด้านการบริหารงานวิชาการมีการวิเคราะห์หลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะให้สอดคล้องตามประเภทของความพิการ และจัดกิจกรรมตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล พัฒนาการสอนด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สนับสนุนการวิจัย จัดให้นิทรรศการหรือเวทีให้แสดงความสามารถหรือผลงาน การวัดผลประเมินผล เพื่อประเมินความก้าวหน้า และการรายงานผลเป็นรายบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคลสรรหาและคัดเลือกครูจากการสร้างความร่วมมือกับสถาบันผลิตครูการศึกษาพิเศษ จัดสรรทุน และทำข้อตกลงบรรจุนักเรียนครู และการรักษาและพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ สร้างขวัญกำลังใจ และผลการปฏิบัติงานเน้นการพัฒนาเด็กเป็นสำคัญ

ด้านการบริหารงานทั่วไปปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงการเข้าถึง การใช้ประโยชน์ ความปลอดภัย การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ประชาสัมพันธ์การให้บริการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และการจัดตั้งกองทุน

ด้านการบริหารงบประมาณจัดสรรงบประมาณ แผนการใช้งบประมาณตามความจำเป็น ลำดับความสำคัญและการปฏิบัติสู่การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นสำคัญ อย่างเหมาะสมและเพียงพอ และรายงานผลการดำเนินงานและประเมินผลแผนงานหรือโครงการ และ

ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษายึดหลักการออกแบบให้ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ รวมถึงการสนับสนุนสื่อ บริการห้องเสริมวิชาการ และการประเมินผลและรายงานผล

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการวางแผนในโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการจัดตั้งอำนาจความสะดวกลือ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นกระบวนการบริหารซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีการดำเนินการที่เป็นพหุวิธีการที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครทุกโรงเรียนในทุกสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานครทุกแห่งสามารถรองรับและให้บริการทางการศึกษากับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทโดยไม่มีข้อจำกัดหรือข้อแม้ในการรับนักเรียนเข้าเรียน และสอดคล้องตามแนวคิดทางการจัดการศึกษาพิเศษ (Children with special needs) ขององค์การสหประชาชาติ เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) ที่เน้นโอกาสทางการศึกษาของเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคสามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ด้านการกำหนดนโยบายเป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการในอันดับแรกเพื่อให้ทุกภาคส่วนในโรงเรียนมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน ด้วยการสร้างความตระหนักและความเข้าใจการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษให้กับผู้บริหารทุกระดับของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ของการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ สอดคล้องกับวิลส์เลียม (Kimberly, 2015) และซไนเดอร์ (Kendra, 2016) ว่าผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษจะทำให้มีความมั่นใจในการจัดการศึกษาพิเศษมากขึ้น และสอดคล้องกับทอมป์สัน (Patrice, 2017) ผู้บริหารที่ได้รับประสบการณ์การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษที่เหมาะสมจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทุกแห่งสามารถให้บริการการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2561-2564) และการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง “No Child Left Behind” ควรเน้นที่ความสามารถของเด็กมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพิการหรือความบกพร่อง การปรับโครงสร้างองค์กรให้มีส่วนงานบริหารการศึกษาพิเศษทั้งระดับสำนักงานการศึกษา ระดับสำนักงานเขต และระดับโรงเรียน เพื่อนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ เรื่องสิทธิ นามกอง (2560) จัดให้มีการกำหนดอัตรากำลังของครูการศึกษาพิเศษให้เหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขต และโรงเรียน เน้นการส่งเสริมการศึกษาเพื่ออาชีพและควรมีการจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษประจำกลุ่มเขต อย่างน้อยกลุ่มเขตละ 1 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อให้คำปรึกษาขอเสนอแนะ แลกเปลี่ยนทรัพยากร อำนาจความสะดวกลือ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษากับในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครทุกแห่งได้อย่างร่วมมือรวมพลังกัน

ด้านการวางแผนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครตั้งแต่การวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อวางแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียน มากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาให้ครอบคลุมพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้จัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ อย่างชัดเจน และผู้บริหารควรสร้างความตระหนักและ

ความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ซึ่งจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมของในการ
 รับผิดชอบทุกคนเข้าเรียนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรวมกัน ควรวางแผนการ
 ประชุมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และระดมสมองร่วมกัน สอดคล้องกับจุฑารัตน์ ใจแก้ว (2560) ควร
 มีการประชุมผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อย่างรวมพลังความร่วมมือระหว่าง
 ผู้บริหาร ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และนักสหวิชาชีพเพื่อพัฒนาเด็กที่มีความ
 ต้องการพิเศษแบบองค์รวมทั้งกาย ใจ สติปัญญา และสังคม รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
 กับทุกภาคส่วน พร้อมกับการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษอย่าง
 เป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562)
 เกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาพิเศษนั้นคือการ
 วางแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียน

ด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาควรดำเนินการ
 วิเคราะห์หลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้สอดคล้องตาม
 ประเภทของความพิการ และจัดกิจกรรมตามความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับ
 ปกรณ์กิตติ ม่วงประสิทธิ์ (2561) ว่าควรปรับหลักสูตรจากหลักสูตรปกติทั่วไป และจัดทำหลักสูตร
 เฉพาะให้พิจารณาถึงระดับความพิการและทักษะเฉพาะที่จำเป็น ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ
 บุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ที่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
 (IEP) ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรควบคู่กับการฝึก
 ประสบการณ์ชีวิตให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้ควรมีการนำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
 เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอนร่วมกัน สอดคล้องกับอรุชา สว่างโลก (2562) ว่าผู้บริหารควร
 ส่งเสริมการบริหารวิชาการด้วยการนำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 ระหว่างกัน นอกจากนี้แล้วควรมีการสนับสนุนกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าให้กับเด็กที่มี
 ความต้องการพิเศษ โรงเรียนควรจัดให้มีพื้นที่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้แสดงความสามารถด้วย
 รูปแบบนิทรรศการหรือเวทีให้เกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง และประเมินผลเด็กที่มีความ
 ต้องการพิเศษตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อประเมินความก้าวหน้าสอดคล้องกับ
 เอกชัย อ้ายมาน (2559) ว่าครูควรจัดทำเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลอ้างอิงจากแผนการจัดการ
 เรียนรู้รายบุคคล และรายงานผลการพัฒนาความก้าวหน้าให้ผู้ปกครองทราบเป็นรายบุคคลอย่าง
 ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ด้านการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีศักยภาพในการประสานความ
 ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างสูงทั้งในสังกัดกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานภายนอกสังกัด
 กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ว่าควรให้ความสำคัญตั้งแต่
 การสรรหาและคัดเลือกครูเข้ามาบรรจุเป็นข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร จึงควรสร้างความร่วมมือกับ
 สถาบันผลิตครูการศึกษาพิเศษและจัดทำข้อตกลงการบรรจุรับราชการครูในโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร และการจัดสรรทุนให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือบุตรข้าราชการครูและบุคลากรศึกษาที่มีความประสงค์ศึกษาต่อในสาขาการศึกษาพิเศษ และเมื่อจบการศึกษาแล้วให้บรรจุรับราชการครู ในส่วนของการรักษาและการพัฒนาบุคลากรควรดำเนินการประชุมและอบรมเชิงปฏิบัติการครูทุกคนสามารถคัดกรองและประเมินเด็ก จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) และการศึกษาต่อ ทั้งนี้ควรดำเนินการจัดสรรเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่สอนคนพิการ (พ.ค.ก.) พร้อมกับจัดสรรเงินเพิ่มให้กับครูที่ไม่มีวุฒิกการศึกษาพิเศษแต่ผ่านการอบรมให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ สนับสนุนการศึกษาพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี ทุนวิจัย และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพและการเลื่อนวิทยฐานะ การยกย่องเชิดชูเกียรติ และควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เน้นผลจากการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นสำคัญ

ด้านการบริหารงานทั่วไปควรมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงการเข้าถึง การใช้ประโยชน์ และความปลอดภัยของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับเอกชัย อ้ายมาน (2559) จึงควรจัดให้มีบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงการจัดการให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล ข้อมูลบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพื่อความสะดวกในการสืบค้นและการประสานงานความร่วมมือ ควรมีการประชุมสัมพันธข้อมูลการให้บริการการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และการจัดตั้งกองทุน

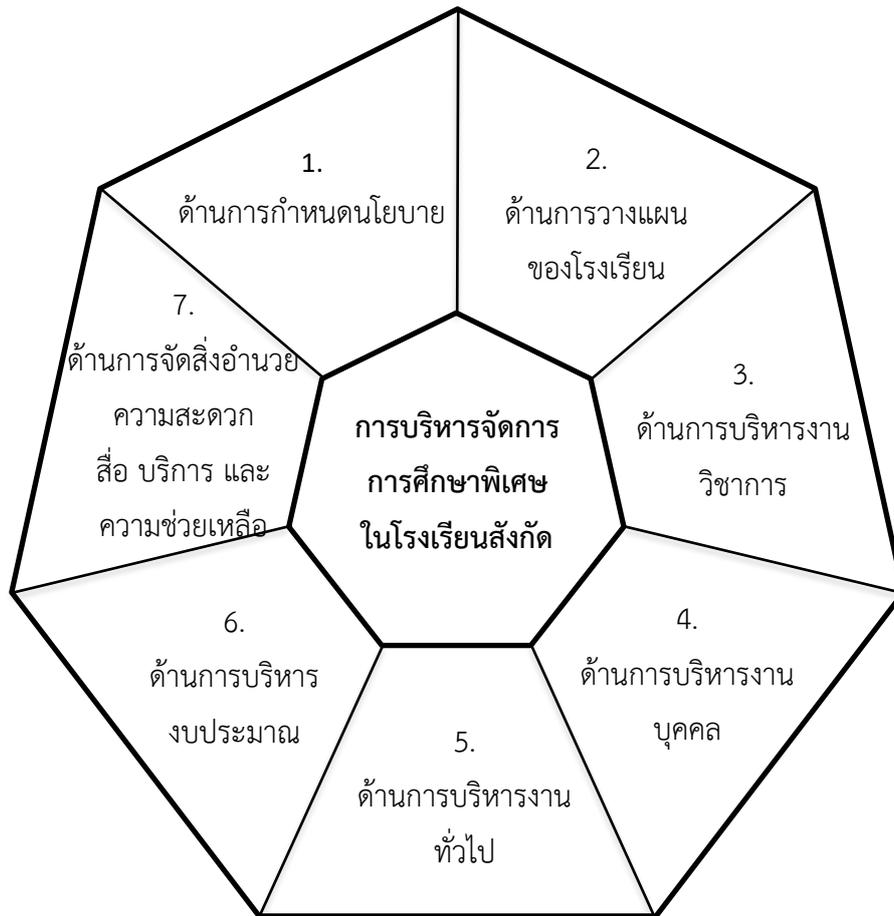
ด้านการบริหารงบประมาณควรมีการจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการจำเป็นพิเศษ และแผนการใช้งบประมาณตามความจำเป็น และการปฏิบัติสู่การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นสำคัญ สอดคล้องกับอรุชา สว่างโลก (2562) ดังนั้นควรมีการวิเคราะห์งบประมาณให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียน และผลการปฏิบัติงานควรจัดให้มีการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง เน้นผลผลิตและผลลัพธ์ตามความจำเป็นพิเศษเป็นรายบุคคลใช้งบประมาณด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ สร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก

ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สอดคล้องกับ พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2555) ดังนั้นจึงควรยึดหลักการออกแบบเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงรูปร่างขนาด ประโยชน์ใช้สอยและความคุ้มค่าซึ่งเป็นการออกแบบการเรียนรู้เพื่อทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Universal Design for Learning : UDL) การสนับสนุนสื่อการจัดการศึกษาพิเศษให้ครูทุกคนได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) การจัดบริการห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) ไว้บริการช่วยเหลือ

สนับสนุน และอำนวยความสะดวกแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการประเมินผลและรายงานผลการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็นแผนภาพการจัดการจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีข้อค้นพบสำคัญของการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดนโยบาย 2) ด้านการวางแผนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) ด้านการบริหารงานวิชาการ 4) ด้านการบริหารงานบุคคล 5) ด้านการบริหารงานทั่วไป 6) ด้านการบริหารงบประมาณ และ 7) ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สรุป

การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการกำหนดนโยบายควรให้ผู้บริหารทุกระดับของกรุงเทพมหานครมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทุกแห่งสามารถให้บริการกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค จัดโครงสร้างองค์กรให้มีส่วนงานบริหารการศึกษาพิเศษเป็นการเฉพาะ จัดสรรกรอบอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษให้เหมาะสมและเพียงพอส่งเสริมการศึกษาเพื่ออาชีพ และจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษประจำกลุ่มเขต
- 2) ด้านการวางแผนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครควรมีการวางแผนกลยุทธ์ กำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน จัดเตรียมให้เด็กทุกคนสามารถเรียนรวมกัน ระดมสมองแบบรวมพลังความร่วมมือกันของโรงเรียน ครอบครัว และนักสหวิชาชีพ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน และกำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 3) ด้านการบริหารงานวิชาการมีการวิเคราะห์หลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะให้สอดคล้องตามประเภทของความพิการ และจัดกิจกรรมตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล พัฒนาการสอนด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สนับสนุนการวิจัย จัดให้นิทรรศการหรือเวทีให้แสดงความสามารถหรือผลงานการวัดผลประเมินผลเพื่อประเมินความก้าวหน้า และการรายงานผลเป็นรายบุคคล
- 4) ด้านการบริหารงานบุคคลสรรหาและคัดเลือกครูจากการสร้างความร่วมมือกับสถาบันผลิตครูการศึกษาพิเศษ จัดสรรทุน และทำข้อตกลงบรรจรับราชการครู และการรักษาและการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ สร้างขวัญกำลังใจ และผลการปฏิบัติงานเน้นการพัฒนาเด็กเป็นสำคัญ
- 5) ด้านการบริหารงานทั่วไปปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงการเข้าถึง การใช้ประโยชน์ ความปลอดภัย การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ประชาสัมพันธ์การให้บริการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และการจัดตั้งกองทุน
- 6) ด้านการบริหารงบประมาณจัดสรรงบประมาณ แผนการใช้งบประมาณตามความจำเป็น ลำดับความสำคัญและการปฏิบัติสู่การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นสำคัญอย่างเหมาะสมและเพียงพอ และรายงานผลการดำเนินงานและประเมินผลแผนงานหรือโครงการ และ
- 7) ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษายึดหลักการออกแบบให้ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดเกี่ยวกับการเรียนรู้และพัฒนาคน (Early Childhood Education) และจัดการสอนแบบตอบสนองต่อความ

ช่วยเหลือ (Response to Intervention) ร่วมกับการเรียนการสอนให้เข้ากับความต้องการอย่างหลากหลาย (Differentiated Instruction) เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 ด้านการบริหารงานบุคคล จัดเตรียมครูทุกคนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดการศึกษาพิเศษ รวมถึงสร้างความศรัทธาของครูที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่าเด็กทุกคนสามารถพัฒนาได้

1.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป การปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงการเข้าถึง การใช้ประโยชน์ และความปลอดภัยของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการพัฒนาระบบฐานข้อมูล

1.4 ด้านการบริหารงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณและแผนการใช้งบประมาณตามความจำเป็นพิเศษเป็นรายบุคคล และการปฏิบัติสู่การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ

1.5 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษายึดหลักการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ ที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (UDL)

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครของแต่ละกลุ่มเขต

2.2 ควรศึกษาปัจจัยในการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.3 ควรศึกษาแนวทางรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษระหว่างรูปแบบโรงเรียนเฉพาะทาง และรูปแบบการเรียนรวม

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (20 ธันวาคม 2562). รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ข้อมูลสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562. สืบค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2563, จาก <http://dep.go.th/uploads/Docutents/8565960f-cb64-416a-827f-643a8a34ee15รายละเอียดข้อมูลคนพิการ%20ธ.ค.62.pdf>

จุฑารัตน์ ใจแก้ว. (2560). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแกนนำการเรียนรวมกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 15(1), 65–77.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2562). การวิจัยอนาคตแบบเดลฟายและชาติพันธุ์วรรณา. สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2562, จาก <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/enedu/article/view/5854/5491>

- ทมลลา บุญกาญจน์. (2560). การช่วยเหลือโดยใช้กิจวัตรประจำวันเป็นฐาน ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Routines-Based Early Intervention: RBEI). *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ*, 6(1), 91-92.
- ปกรณกิตติ ม่วงประสิทธิ์. (2561). กระบวนการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม สังกัดสำนักบริหารการศึกษาพิเศษ โดยใช้โครงสร้างซีท. *วารสารบัณฑิตวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 9(1), 93-113.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2555). แนวทางการพัฒนาการศึกษาพิเศษไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ*, 1(1), 17-21.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2555) การบริหารจัดการเรียนรวมโครงสร้างซีท (SEAT) ในสถานศึกษา. *วารสารนักษิณ*, 32(2), 216-222.
- เมธี เชษฐวิสูตร. (2558). การบริหารการศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาพิเศษ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา จังหวัดน่าน. *วารสาร Veridian E-Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 8(1), 1049-1058.
- เรืองสิทธิ์ นามทอง. (2560). การประเมินความต้องการจำเป็นในการใช้ทรัพยากรทางการบริหารเพื่อจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 25. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(4), 142-153.
- ศรียา นิยมธรรม. (2555). FLASH MODEL กลยุทธ์ในการพัฒนาการเรียนรู้ ของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: โอ.คิว.บุ๊คเซ็นเตอร์.
- สมพร หวานเสรีจ. (2562). การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรวมโดยใช้รูปแบบ SPISIR. *วารสาร Sikkhana*, 6(7), 151-162.
- สำนักการศึกษา. (2554). *การเตรียมความพร้อมการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับเด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ*. นนทบุรี: 21 เซ็นจูรี.
- อรุชา สว่างโลก. (2562). การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนรวมสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 9(2), 162-171.
- เอกชัย อ้ายมาน. (2559). แนวทางการบริหารจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา โรงเรียนแม่จันวิทยาคม. *วารสารครุศาสตร์วิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 1(2), 40-54.
- Doore, B. et al. (2012). *Response to Intervention in Maine Status report of Implementation*. USA: Orono.

Kendra Schneider. (2016). An Investigation of Education Leaders' Perceptions of Their Knowledge of Special Education Law. *Student Work*, (January 2016), 75–77.

Kimberly A. W. (2015). Social Justice: Principals' Perceptions of Their Own Preparedness with Special Education Administration. ProQuest LLC.

Patrice A. Thompson. (2017). Effective Leadership Competencies of School–Based Special Education Administrators. *Journal of Special Education Leadership*, 30(1), 31–47.